

Jezus in het graf (Johannes 19: 38-42)

Met liefde en zorg wordt hij omringd, door hen die hem het meest nabij zijn. Ze balsemen zijn lichaam, met mirre, wat hij als pasgeborene ontving als geschenk. Hij wordt in doeken gewikkeld, zoals ook gebeurde na zijn geboorte in die stal te Betlehem.

Wij bidden:

God, die wij de Eeuwige noemen,
we bidden voor allen die hun geliefden omringen,
naast hen blijven tot over de dood heen,
hen koesteren en eren.
Help ons te beseffen dat de dood het einde niet is,
dat de steen wordt weggerold,
dat het licht zich altijd weer een weg baant door alle duisternis.
In dat vertrouwen, met dat verlangen
vervolgen wij nu onze eigen levensweg.
Amen.

Stilte

Zingen: Graan dat in de aarde *

(Tussentijds 155)

1. Graan dat in de aarde,
in het graf neerdaalt,
is als zaad, dat stervend
naar de morgen taalt.
Liefde staat op,
al sliep zij totterdood.
Liefde groeit als koren,
halmen groen en groot.

2. Met geweld begraven
werd de liefde Gods.
Rest haar niets dan rusten
in de harde rots?
Jezus is dood,
geen weg lijkt meer te gaan.
Liefde groeit als koren,
als het groene graan.

3. Zaad van God, verloren
in de harde steen,
en ons hart, in doornen
vruchteloos alleen, -
heen is de nacht,
de derde dag breekt aan.
Liefde groeit als koren,
als het groene graan.

Tekst: Jürgen Henkys
(vertaling Sytze de Vries),
Melodie: Frankrijk, 15e eeuw,
'Noël nouvelet'.

* Toelichting

Voor deze liturgie is een (beperkte) keuze gemaakt uit de veertien gebruikelijke kruiswegstaties. In het aprilnummer 2009 van Open Deur vindt u een volledige kruisweg, met schilderijen, meditatieve teksten en gebeden. Deze kruisweg kan ook de basis vormen voor een viering.

Afhankelijk van de situatie kan het slotlied weggelaten worden of kan een ander slotlied gezongen worden, bijvoorbeeld 'Gedenken wij dankbaar de daden des Heren' (lied 157 uit Tussentijds, 441 uit Gezangen voor liturgie).

Colofon

Samenstelling: Esther van der Panne, eindredacteur van Open Deur. De meditatieve teksten en gebeden zijn van de Open Deur-redactieleden Lidwien Meijer, pastoraal werkster in Schiedam (teksten bij 'Jezus neemt zijn kruis op' en 'Jezus sterft') en Victor Bulthuis, priester van het Aartsbisdom Utrecht (overige teksten).

Deze liturgie hoort bij het paasnummer van oecumenisch maandblad Open Deur, april 2009. Losse nummers zijn te bestellen bij Boekencentrum Uitgevers, e-mail: abonnementen@boekencentrum.nl, tel. 079-3628628. Een proefabonnement kost 5 euro (4 nummers), een jaarabonnement 28 euro.

OPEN DEUR

OECUMENISCH MAANDBLAD
Jaargang 75 / LITURGIE
April 2009

De kruisweg

Liturgie voor een viering in
de dagen voor Pasen

Inleiding

In deze viering volgen we de weg van Jezus, op de momenten dat hij de laatste stappen op die weg doet. Als we zo zijn lijdensweg volgen, sluiten we ons aan bij een oude traditie: een lange stoet van pelgrims die de kruisweg van Jezus lopen, telkens stilstaand bij ieder nieuw moment. Kijkend en luisterend, met hun ogen

en oren, en met hun hart. Zo proberen ook wij ons te verbinden met het lijden van Jezus, ons te verbinden met het lijden in de wereld, met mensen die getroffen worden door onrecht en geweld, met lijden dicht bij ons en in onszelf.

Opening

één stem: Wij zijn hier bij elkaar in de naam van God
allen: die hemel en aarde gemaakt heeft
één stem: God is onze helper
allen: nooit laat God ons los.

Zingen: Mijn ogen zijn gevestigd

(Tussentijds 150, melodie: Psalm 130)

1. Mijn ogen zijn gevestigd
op God, of Hij mij redt.
Mijn hart hoezeer onrustig,
heb ik op Hem gezet.
Kan ik de nacht verduren,
waarin Gij verre zijt?
Gij zult mijn voeten sturen
in 't duister van de tijd.

2. Maar wees mij dan genadig
en richt mijn leven op,
dat ik opnieuw gestadig
kan gaan in 's levens loop.
Mijn hart, hoezeer onrustig,
heb ik op U gezet,
mijn ogen zijn gevestigd
op U, tot gij mij redt.

Tekst: Willem Barnard
Melodie: Straatsburg 1539 /Genève 1551

Jezus wordt ter dood veroordeeld (Matteüs 27: 1-2 en 11-26)

'Oordeel niet, opdat je niet geoordeeld wordt', hield Jezus ooit zijn leerlingen voor. Wel, daar staat hij dan, wachtend op zijn vonnis. Achterover leunend op zijn machtszetel, ziet de rechter de beklagde aan, onaangedaan. Voor hem staat, zo zou je kunnen zeggen, de onschuld in eigen persoon. Hij weet het, maar kijkt er wel voor uit zijn vingers eraan te branden. In plaats daarvan koelt hij ze in wat hij zelf onschuld noemt: iets

om mee te spelen, iets wat als water door je vingers glipt. Weloverwogen neemt hij een loopje met de onschuld, vertroebelt en bevuilt hij haar. 'Ik vind geen schuld in hem, maar als jullie hem schuldig achten, kruisig hem zelf dan maar.' Wat kan hij anders zeggen dan dit: zoek het zelf maar uit! Hij verschuilt zich achter zijn oordeel dat geen oordeel is – voor de beklagde maakt het geen verschil.

We bidden:

God die wij rechtvaardig noemen,
op ontelbare wijzen wordt dag aan dag
de onschuld bezoedeld, vernederd, veroordeeld.
Roep in herinnering het beeld van uw mens,
geboren in Adam maar geschonden geraakt,
tot het werd herschape in Jezus Christus,
die niemand oordeelt maar elk van ons liefheeft.
Amen.

Stilte

Jezus neemt zijn kruis op (Johannes 19:17)

Veroordeeld tot de kruisdood is Jezus. Hij zal die uiterst pijnlijke dood sterven die duizenden ondergaan in zijn landstreek, ten tijde van de Romeinse bezetting. Misdadigers, verzetsstrijders, opstandige slaven. En zelf moet hij dat zware kruis dragen, op zijn

gegeselde rug, de berg op, naar Golgota, schedelplaats. Een laatste gang over een grillige, steile weg. Hij ziet onder ogen dat dit lot onafwendbaar is als hij trouw wil blijven aan zijn levensweg, aan zichzelf, aan zijn Vader God.

We bidden:

God, die wij Geestkracht noemen,
wij allen hebben ons eigen kruis te dragen op onze levensweg.
Soms gaan we eronder gebukt, valt het ons zwaar.
Wilt U ons helpen de weg van ons leven te aanvaarden,
in lichte, vreugdevolle tijden én in donkere periodes.
Geef ons de moed om in verzet te komen,
als situaties onaanvaardbaar zijn.
Geef ons steeds weer de wijsheid
om daarin juiste beslissingen te nemen.
Amen.

Zingen: Scheur toch de wolken weg en kom

(Tussentijds 134, Gezangen voor liturgie 633, Verz. liedboek 857)

1. Scheur toch de wolken weg en kom Breek door de blinde muur en kom. Doodsnacht regeert ons her en der. De tijd is vol, uw naam is ver.	3. Mocht het toch waar zijn dat Gij hoort. Dat niet vergeefs dit mensenwoord, O God, sinds mensenheugenis, dat niet vergeefs dit lijden is.
2. Een vloed van tranen komt tot U. Bloed uit de aarde roept tot U. Al uw verworpen kinderen staan op uit hun graf en zien U aan.	4. Mochten wij zien dat Gij bevrijdt, dat Gij geen God van doden zijt. Breek door de blinde muur en kom. Scheur toch de wolken weg en kom.

Tekst: Huub Oosterhuis
Melodie: Augsburg 1666
'O Heiland, reiss die Himmel auf'

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen (Matteüs 27: 32)

Zo schiet het natuurlijk niet op. Een man wordt uit de menigte gegrift: 'Jij daar, meehelpen! Opschieten!' Simon is zijn naam, van sjema: luisteren, verhoren. Wat kan hij anders doen dan gehoor geven aan het bevel dat hem gegeven wordt? Heeft hij soms een keus? Daar heeft hij de balk al op zijn schouder, daar voegt hij zich al in de moeizame gang van de veroordeelde.

Gaandeweg vergroeien zijn benen met die van hem, torst hij het hout als in een omarming. Hij kan de man voor hem niet in het gezicht zien, maar diens afgewende gelaat raakt hem dieper dan ogen ooit zouden kunnen. Zo worden onder dezelfde last twee lichamen en twee zielen één.

We bidden:

God die wij barmhartig noemen,
overal ter wereld gaan mensen door de knieën,
terwijl anderen aan de zijlijn staan.
Maar er zijn er ook die dit niet kunnen aanzien
en andermans lasten helpen dragen.
Geef hen kracht en uithoudingsvermogen,
en geef ons de moed om hen na te volgen.
Amen.

Stilte

Jezus wordt aan het kruis genageld (Johannes 19: 18)

'Als iemand achter mij aan wil komen, laat hij dan met zichzelf breken, zijn kruis opnemen en mij volgen.'
Wie ter wereld zou bij het zien van dit alles nog op die uitnodiging willen ingaan? Geloof deze vertrapte, tot op het bot vernederde mens zelf nog in die woorden? Iemand volgen wiens levensweg het kruis als eindpunt

heeft, is er een doodlopende weg denkbaar? Wat kan hierna nog volgen? Zo dadelijk zal hij worden opgericht, zo dadelijk zullen de laatste woorden klinken van hem die zo gewend is aan het toespreken van mensenmenigten: 'Het is volbracht.' Een zucht van verlichting, maar zonder uitzicht.

Wij bidden:

God die wij onze bevrijder noemen,
ontelbare mensen vinden in onze wereld de dood,
naar lichaam of naar ziel.
Zo vaak lijkt de uiterste grens bereikt,
lijkt het leven voor eens en al het onderspit te delven.
Leer ons verder te zien en verder te gaan dan het kruis,
en help ons de dood te overwinnen.
Amen.

Jezus sterft (Johannes 19: 28-30)

Wij bidden:

God, die wij Barmhartige noemen,
uw Zoon Jezus sterft,
als een kwetsbaar, vergankelijk mens.
Kwetsbaar en vergankelijk zijn ook wij.
Geef dat dorheid en dood ons niet beheersen.
Maak dat we steeds meer leven in uw licht,
verbonden met uw liefde en barmhartigheid,
waaraan Jezus trouw bleef,
tot op het einde.
Amen.

Stilte